

BỘ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG
CƠ QUAN THƯỜNG TRỰC CỦA ỦY BAN QUỐC GIA VỀ CHUYỂN ĐỔI SỐ

BÁO CÁO CHUYÊN ĐỀ

Tuần 46/2022

Tài liệu tham khảo phục vụ Ủy ban Quốc gia về chuyển đổi số

Số: 23/BC-UBQGCĐS Ngày 22 tháng 11 năm 2022 LƯU HÀNH NỘI BỘ

Bộ Thông tin và Truyền thông, Cơ quan thường trực của Ủy ban Quốc gia về Chuyển đổi số kính gửi báo cáo chuyên đề tham khảo phục vụ công tác lãnh đạo, chỉ đạo, điều phối của Ủy ban Quốc gia và Ban chỉ đạo Chuyển đổi số của các bộ, ngành, địa phương như sau:

VIỆT NAM ĐẠT TĂNG TRƯỞNG KINH TẾ SỐ CAO NHẤT ĐÔNG NAM Á CƠ HỘI, THÁCH THỨC VÀ ĐỀ XUẤT ĐỐI VỚI VIỆT NAM

Việt Nam đang đứng đầu Đông Nam Á năm 2022 với nền kinh tế số có tốc độ phát triển nhanh nhất và thương mại điện tử có tốc độ tăng cao nhất khu vực. Bất chấp những khó khăn hiện tại trên toàn cầu và khu vực, tổng giá trị hàng hóa của Việt Nam đang trên đà chạm mức 50 tỷ USD vào năm 2025. Lực lượng lao động trong nước có chất lượng trong lĩnh vực công nghệ số và sự thâm nhập ngày càng tăng của dịch vụ số ở các khu vực thành thị và nông thôn tạo nền móng vững chắc cho sự phát triển công nghệ số của Việt Nam trong tương lai. Nhận thức ngày càng cao xoay quanh các vấn đề môi trường, xã hội và quản trị sẽ giúp Việt Nam và khu vực Đông Nam Á xây dựng một kế hoạch tăng trưởng bền vững cho thập kỷ số.

Báo cáo chuyên đề của Cơ quan thường trực của Ủy ban Quốc gia về Chuyển đổi số tuần này giới thiệu bức tranh tổng quan nền kinh tế số trong khu vực Đông Nam Á được khắc họa tại Báo cáo nền kinh tế số Đông Nam Á lần thứ 7 do Google, Temasek và Bain&Company mới công bố với chủ đề “Vượt qua sóng cả, vươn mình ra biển cơ hội”; trong đó có 05 lĩnh vực dẫn đầu gồm: thương mại điện tử, truyền thông trực tuyến, vận chuyển & thực phẩm, du lịch trực tuyến và dịch vụ tài chính số. Thương mại điện tử và tài chính số là 2 lĩnh vực dẫn đầu phát triển kinh tế số của Việt Nam.

1. Báo cáo xu hướng nền kinh tế số Đông Nam Á lần thứ 7

Báo cáo nền kinh tế số Đông Nam Á e-Conomy SEA lần thứ 7 với chủ đề “Vượt qua sóng cả, vươn mình ra biển cơ hội” do Google, Temasek và Bain&Company thực hiện và công bố vào 27/10/2022 khắc họa bức tranh tổng quan nền kinh tế số của các quốc gia Đông Nam Á bằng cách đi sâu vào phân tích các xu hướng trong 05 lĩnh vực dẫn đầu gồm thương mại điện tử (chợ, trực tiếp đến người tiêu dùng, cửa hàng tạp hóa), truyền thông trực tuyến (quảng cáo, trò chơi điện tử, video, nhạc theo yêu cầu), vận chuyển & thực phẩm (vận chuyển, giao đồ ăn), du lịch trực tuyến (chuyến bay, thuê nhà nghỉ, khách sạn), dịch vụ tài chính số (thanh toán, kiều hối, cho vay, bảo hiểm, các khoản đầu tư) và 04 lĩnh vực non trẻ gồm công nghệ y tế, mô hình phân phối dịch vụ phần mềm (SaaS), web3, công nghệ giáo dục. Nền kinh tế số của khu vực Đông Nam Á dự kiến sẽ tăng trưởng nhanh gấp đôi so với GDP ở hầu hết các quốc gia trong khu vực và có thể đạt tới 1.000 tỷ USD vào năm 2030 nếu có thể khai thác tối đa tiềm năng.

Các điểm nhấn chính trong báo cáo năm nay:

(i) Chiến lược thu hút khách hàng mới được chuyển đổi sang chiến lược tương tác sâu với các khách hàng hiện có. Tại khu vực Đông Nam Á hiện có trên 100 triệu trong tổng số 460 triệu người dùng Internet hoạt động trực tuyến trong suốt 3 năm qua. Thương mại điện tử đang dần dần có mức tiếp nhận ngang nhau giữa người tiêu dùng ở khu vực thành thị và nông thôn. Đối với các lĩnh vực như mua hàng tạp hóa trực tuyến, du lịch, âm nhạc theo yêu cầu, mức độ tiếp nhận tại khu vực nông thôn vẫn thấp hơn và còn nhiều tiềm năng phát triển. Quỹ đạo tăng trưởng của các ngành theo 3 đường xu hướng riêng biệt:

+ Giữ vững vị trí trụ cột: Tuy hoạt động mua sắm trực tiếp đã được nối lại và các nền tảng số tập trung vào lợi nhuận nhiều hơn sau đại dịch Covid-19, **thương mại điện tử vẫn tiếp tục phát triển mạnh và dự kiến sẽ đạt mức tăng trưởng 16% tổng doanh thu hàng hóa bán lẻ**. Xu hướng thị trường cho thấy các doanh nghiệp đang dần chuyển đổi sang tương tác sâu với tệp khách hàng thân thiết hiện có thay vì thu hút khách hàng mới.

Về phía người bán, nguồn thu từ các dịch vụ giá trị gia tăng được ưu tiên phát triển hơn những cách truyền thống như khuyến mãi, chiết khấu dành cho người mua.

+ Quay trở lại đường xu hướng: Tốc độ tăng trưởng của các lĩnh vực công nghệ số như giao đồ ăn và truyền thông trực tuyến đang chậm lại sau thời kỳ cao điểm của đại dịch, dự kiến đạt 14% tăng trưởng doanh thu. Các lĩnh vực truyền thông trực tuyến có trả phí giảm nhẹ khoảng 9%. Tổng doanh thu lĩnh vực âm nhạc và video tăng trưởng ổn định, quảng cáo công nghệ số giữ được đà phát triển. Ngành công nghiệp trò chơi trực tuyến đang chứng kiến sự sụt giảm về doanh thu.

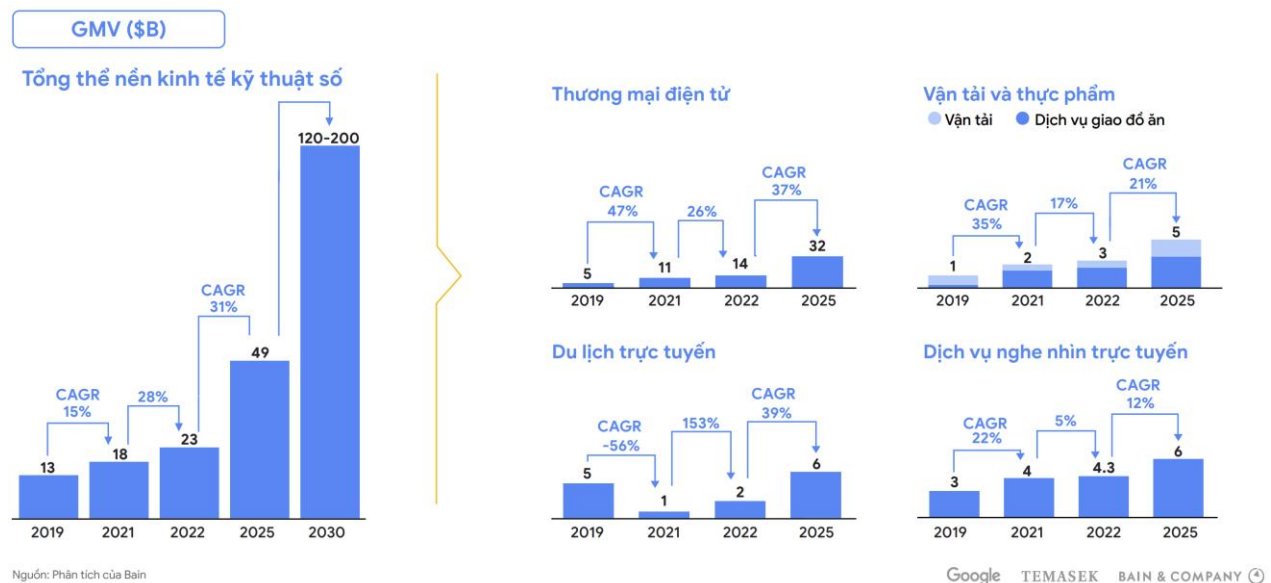
+ Phục hồi: Lĩnh vực vận tải và du lịch trực tuyến dự kiến sẽ phục hồi mạnh mẽ bởi lượng di chuyển tăng vượt mức sau đại dịch và du lịch quốc tế được mở lại, đạt mức tăng trưởng lần lượt 43% và 115% so với cùng kỳ năm ngoái. Tuy nhiên, những yếu tố như giá nhiên liệu tăng cao, thiếu hụt nguồn cung và các biện pháp hạn chế đi lại chưa được dỡ bỏ ở các thị trường lớn (như Trung Quốc, Hàn Quốc, Nhật Bản) vẫn cản trở sự phục hồi của lĩnh vực này.

(ii) Các ngân hàng số hướng đến người tiêu dùng đại chúng chưa tiếp cận với các dịch vụ ngân hàng, trong khi các ngân hàng truyền thống vẫn đang đẩy nhanh quá trình số hóa. Nhờ môi trường tăng trưởng thuận lợi, từ năm 2019, các dịch vụ tài chính công nghệ số như thanh toán, chuyển tiền, cho vay, đầu tư, bảo hiểm đã có bước tăng trưởng hai con số trong những năm qua.

(iii) Quỹ đầu tư công nghệ duy trì đà tăng trưởng mạnh mẽ bất chấp sự thận trọng của các nhà đầu tư: Với mức tăng trưởng 15% về các giá trị thương vụ từ nửa đầu năm 2021 đến nửa đầu năm 2022, nguồn vốn công nghệ vẫn được duy trì mạnh mẽ và Đông Nam Á tiếp tục là điểm nóng thu hút các khoản đầu tư công nghệ, bất chấp việc các nhà đầu tư đang trở nên thận trọng hơn trong tình hình kinh tế vĩ mô hiện tại. Singapore và Indonesia vẫn là các điểm đến đầu tư chính trong năm 2022, trong khi Việt Nam và Philippines đang nhận được sự quan tâm ngày càng tăng của các nhà đầu tư ở khía cạnh dài hạn hơn.

2. Kinh tế số Việt Nam có mức tăng trưởng nhanh nhất tại khu vực Đông Nam Á

Kinh tế số của Việt Nam đạt 23 tỷ USD trong năm 2022 và đang trên đà đạt 49 tỷ USD vào năm 2025, mức tăng trưởng nhanh nhất tại khu vực nhờ lợi thế sở hữu dân số đông và nguồn lao động có kỹ năng số, những nỗ lực chuyển đổi số đáng kể từ Chính phủ, quá trình chuyển đổi số của các ngành, lĩnh vực và sự tập trung của nhà đầu tư vào Việt Nam.

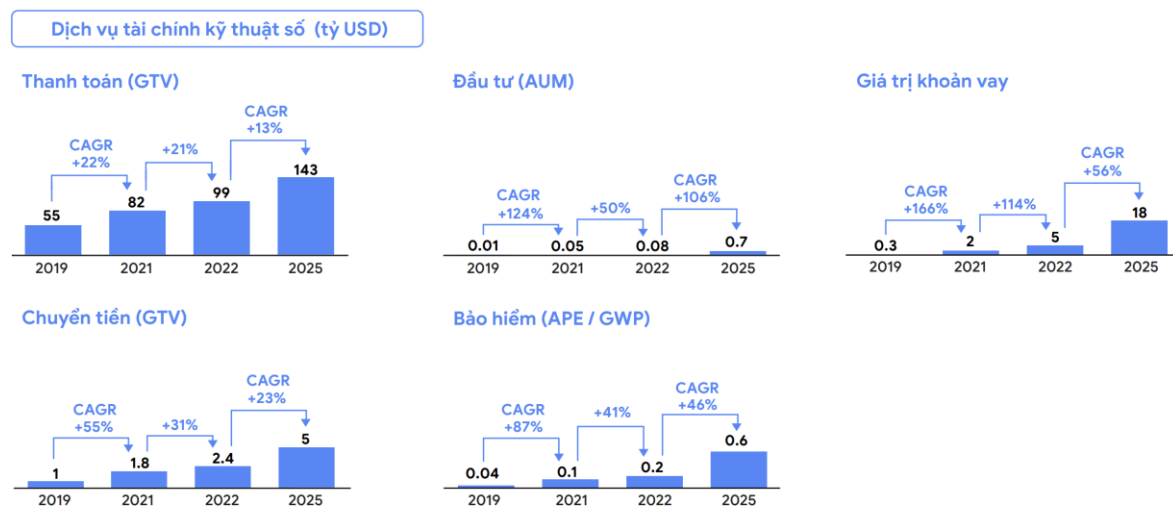

Sau đại dịch Covid-19, Việt Nam là một trong những quốc gia khôi phục các hoạt động ‘bình thường mới’ một cách nhanh chóng. Tuy nhiên, một số thói quen

và xu hướng tiêu dùng được hình thành và thúc đẩy trong đại dịch vẫn được duy trì và tiếp tục phát triển. Thương mại điện tử trở thành đầu tàu trong sự tăng trưởng của kinh tế số Việt Nam và có tới 90% người tiêu dùng số dự định duy trì hay thậm chí gia tăng sử dụng các nền tảng thương mại điện tử trong 12 tháng tới. Phần lớn người tiêu dùng tập trung vào các dịch vụ giao đồ ăn (60%) và mua hàng tạp hóa trực tuyến (54%).

Người dùng số thành thị tại Việt Nam có mức tiếp nhận dịch vụ số cao nhất, trong đó lĩnh vực thương mại điện tử, dịch vụ vận tải và giao đồ ăn đứng đầu danh sách với tỷ lệ lần lượt là 96%, 85% và 85%. Tuy nhiên tần suất một người Việt Nam tiêu thụ nội dung số thấp hơn mức trung bình của khu vực, với 23% người tham gia khảo sát cho biết họ xem video theo yêu cầu ít nhất một lần mỗi tuần, tiếp đến là 19% cho hoạt động chơi trò chơi trực tuyến online và 16% cho hoạt động nghe nhạc theo yêu cầu. Điều này cho thấy Việt Nam vẫn còn nhiều tiềm năng tăng trưởng trong dài hạn.

Chú thích: Giá trị khoản vay mua trước trả sau được tính toán dựa trên thời hạn cho vay trung bình là 3 tháng đối với những khoản vay mua trước trả sau.
Nguồn: Phân tích của Bain

Google TEMASEK BAIN & COMPANY

Dịch vụ tài chính số được kỳ vọng phát triển vượt bậc. Lĩnh vực cho vay số đạt tỷ lệ tăng trưởng kép hàng năm (CAGR) nhanh nhất ở mức 114% giai đoạn 2021 – 2022 và duy trì ở mức tăng 56% giai đoạn 2022 - 2025. Lĩnh vực đầu tư dự kiến sẽ có bước nhảy vọt với mức hơn 106% CAGR giai đoạn 2022 - 2025. Hơn nữa, Việt Nam đứng đầu Đông Nam Á trong thị trường tăng trưởng dài hạn của các quỹ đầu tư mạo hiểm với 83% quỹ đầu tư mạo hiểm kỳ vọng hoạt động thương vụ tại Việt Nam tăng trưởng trong dài hạn.

3. Đề xuất chính sách thúc đẩy kinh tế số

Với các số liệu, dự báo, cơ hội, thách thức đối với Việt Nam trong bức tranh tổng quan kinh tế số khu vực Đông Nam Á theo phương pháp nghiên cứu e-Conomy SEA, Bộ Thông tin và Truyền thông đề xuất một số giải pháp thúc đẩy xu hướng tăng trưởng kinh tế số, kính đề nghị Thủ tướng Chính phủ quan tâm, chỉ đạo các bộ, ngành, địa phương sâu sát thực hiện, hoàn thành các mục tiêu quốc gia, phát triển kinh tế số và xã hội số có trọng tâm, trọng điểm và theo lộ trình.

- Các bộ, ngành:

(i) Quyết liệt xây dựng thể chế số của các ngành, lĩnh vực, chỉ đạo việc sử dụng các nền tảng số quốc gia dùng chung, kết nối, mở, chia sẻ dữ liệu giữa các hệ thống, cơ sở dữ liệu chuyên ngành với các nền tảng số quốc gia nhằm đồng bộ, liên thông, tạo hệ sinh thái chuyển đổi số, phát triển Chính phủ số, kinh tế số, xã hội số.

(ii) Hỗ trợ các doanh nghiệp khởi nghiệp (startup) trong việc định giá doanh nghiệp, cải thiện hệ thống hỗ trợ khởi nghiệp chính thức, mở đường cho các doanh nghiệp khởi nghiệp tiếp cận với khối kinh tế Nhà nước, khối kinh tế đầu tư nước ngoài; tạo không gian quản lý, điều kiện tài chính, phương tiện và làm cầu nối giữa các doanh nghiệp khởi nghiệp có nhu cầu đầu tư ra nước ngoài hoặc thu hút đầu tư nước ngoài.

(iii) Bộ Kế hoạch và Đầu tư rà soát, đề xuất chỉnh sửa, bổ sung các quy định pháp luật về tỷ lệ vốn góp để tăng cường giám sát, hạn chế các hoạt động tập trung kinh tế có yếu tố nước ngoài liên quan đến các doanh nghiệp nắm giữ nhiều dữ liệu Việt Nam có thể gây tác động tiêu cực đến an toàn thông tin mạng, chủ quyền dữ liệu và sức cạnh tranh của doanh nghiệp Việt Nam.

- Các địa phương:

(i) Thúc đẩy phát triển thương mại điện tử, các dịch vụ số chuyên ngành và hạ tầng chuyên phát, logistics tại các khu vực nông thôn qua đó thúc đẩy người dân ở nông thôn hình thành thói quen tiêu dùng số và xây dựng văn hóa số.

(ii) Thúc đẩy việc thanh toán không dùng tiền mặt các dịch vụ công trực tuyến, các dịch vụ y tế, giáo dục, bảo hiểm... thông qua các kênh thanh toán số, mobile money.

(iii) Hỗ trợ cho doanh nghiệp, hợp tác xã, hộ sản xuất kinh doanh tham gia Chương trình hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa chuyển đổi số, trong đó, chú trọng hướng tới đối tượng hỗ trợ là các doanh nghiệp nhỏ và vừa đáp ứng các tiêu chí xác định tại Điều 5 Nghị định số 80/2021/NĐ-CP.

Bộ Thông tin và Truyền thông kính báo cáo./.

BỘ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG